

Obavijest

Međunarodna konferencija "Drafting a Regional Security Strategy from the Perspective of the Civil Society"

Bukurešt, 5 – 8. listopada 2006.

U organizaciji Atlantic Treaty Association i Euroatlantskog Vijeća Rumunjske – CASA NATO, uz potporu Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške, a u okviru Balkan Mosaic programa, u Bukureštu je 5-8. listopada 2006. godine održana međunarodna konferencija "Drafting a Regional Security Strategy from the Perspective of the Civil Society". Cilj susreta bila je izrada zajedničke regionalne sigurnosne strategije. Konferenciji su nazočili predstavnici civilnih društava iz BiH, Bugarske, Hrvatske, Makedonije, Rumunjske, Srbije te s Kosova.

Sve doskora, mnogi su se teoretičari sigurnosti držali Hobbesova koncepta koji zagovara postojanje državne sile koja će štititi pojedince jedne od drugih u procesu preživljavanja. Locke je prihvatio ideje Hobbesa, ali je pritom naglasio i ograničavanje državne moći prema pojedincu i pružanje socijalne sigurnosti. I kako je državna moć, kao najviša instanca na državnom teritoriju, provodila unutarnji suverenitet, tako se trudila zadržati i onaj vanjski, u odnosu s drugim državama. To se najčešće činilo ratovima. Države su stupale u vojno-političke saveze, napadale jedna drugu i branile se. I danas savezi postoje, no oni su više preventivni, a prijetnja nije više geografske prirode (kao sve do kraja hladnog rata), već je ona sveprisutna: terorizam, etnički sukobi, trgovina ljudima, drogom, radioaktivnim i biološko-kemijskim sastojcima, politička nestabilnost pojedinih područja, ekološke katastrofe... Zbog toga ne govorimo samo o vojnoj dimenziji sigurnosti, nego i o političkoj, ekonomskoj, socijalnoj i ekološkoj. Takva multidimenzionalna sigurnost trenutno je jedna od najvećih briga međunarodnih odnosa.

Prostor Jugoistočne Europe, tzv. "balkanski mozaik", oduvijek je bio specifičan. Velik broj malih naroda stoljećima je bio pod okupacijom onih velikih i težio ka samostalnosti. Danas kada je većina tih naroda stekla samostalnost, novi svjetski poredak nameće potrebu nastavka regionalne suradnje jer je tako doprinos globalnoj sigurnosti veći.

Svi sudionici konferencije složili su se u tome da se povijest, koja je pogotovo u 20. stoljeću vrvjela međusobnim neslaganjima i ratovima, treba ostaviti povjesničarima i, također, da treba uspostaviti kvalitetnu suradnju, jer u suprotnom nećemo steći uvjete za napredak.

Sve zemlje u regiji teže postati NATO članice (neke to već jesu) jer im upravo ta organizacija jamči upotrebu brojnih mehanizama za mirno rješavanje problema. Spomenimo i članak 5. Sjevernoatlantskog ugovora koji oružani

napad na jednu državu članicu smatra napadom na sve članice. Dakle, transatlantska suradnja vitalna je za našu sigurnost.

No, stavljanje naglaska na regionalnu suradnju nije bezrazložno jer su sve zemlje regije ekonomski vrlo povezane i međusobno doprinose razvitku. Njihove vlade nisu više jedini politički akteri. Civilni sektori i nevladine organizacije vrše značajan utjecaj na izvršnu vlast tako da se odluke donose na više razina. Svi službenici vladinih i nevladinih organa trebaju se osjećati uključeni u euroatlantske integracije. Obaveza NVO-a, sveučilišta i masovnih medija jest doći do novih spoznaja i uložiti napor u stvaranje zajedničke strategije za sigurnost. Civilno društvo gradi se od najmanjih nogu unutar obitelji i tijekom edukacije, i na taj način se stvara mogućnost da svi razumiju pitanja koja se rješavaju na "višoj razini". Svaka vlada mora u svakom trenutku biti transparentna i obavezna prezentirati javnosti trenutno stanje u procesu ulaska u NATO i EU. Na taj način iza svake odluke građana stoji relevantan argument. Npr. američka vojna akcija u Iraku nesumnjivo je doprinijela smanjenju potpore ulaska Hrvatske u NATO jer su hrvatski građani zaključili da je NATO u službi SAD-a, zapravo, akter napada i da će se u skoroj budućnosti možda i od RH tražiti da pošalje svoje vojnike u Irak. Zato se hrvatskoj javnosti treba dobro objasniti koji su hrvatski strateški interesi unutar euroatlantskih integracija.

Unutar novonastale strategije sudionici konferencije izdvojili su glavne prioritete: 1) prevencija konflikata i *crisis management*, 2) reforma obrane i sigurnosti, 3) ekonomska i socijalna povezanost, 4) postizanje europskog standarda u zakonodavstvu, 5) pogranična sigurnost, 6) kontrola vojnih struktura, 7) borba protiv terorizma, 8) zaštita okoliša, 9) unapređenje školskog sustava, 10) IT zaštita i 11) važnost uloge nevladinih organizacija.

Ovaj projekt euroatlantske suradnje na Balkanu je jedinstven i uživa veliku potporu zapadnih zemalja. Svima je u interesu uspostaviti međudržavno povjerenje i ne dopustiti vlastitoj percepciji povijesti da to onemogući. Tako ćemo doći do konkretnih projekata kao što je ovaj i omogućiti vlastitim zemljama ubrzan razvoj i dobar položaj u međunarodnoj zajednici.

Sanja Ivković